

Wereldonderwijs!

KOERSPLAN 2016 - 2021

*Het is onze taak om kinderen een werkelijkheid te leren 'lezen' die nu nog niet bestaat
(vrij naar Steve Jobs)*

Als je een koersplan schrijft, wil je niet alleen de richting aangeven, maar ook inspireren tot gewenste actie. Als je doet wat je altijd hebt gedaan, krijg je wat je altijd hebt gehad. Vandaar dat we niet alleen koesteren wat goed gaat, maar ook ambities formuleren die energie geven om te ontdekken, te experimenteren en te vernieuwen. Want daar gaat het om. Verandering is er altijd, ook zonder dat we daar iets voor doen. Waar we naar streven is betekenisvolle vernieuwing. Dat kunnen we alleen tot stand brengen als we weten wat we willen en als we voldoende bevlogen zijn om dat te realiseren. Het vraagt om het wegnemen van blokkades, het creëren van een verbindend perspectief, het voeden van verlangen en het ondersteunen van de gewenste beweging.

In een complexe en snelle wereld, is het zaak om focus te houden op wat er voor leerlingen werkelijk toe doet. Dat ligt besloten in onze kernopdracht als onderwijsinstelling en met wat we willen betekenen voor de leerlingen van onze scholen. Pedagoog Gert Biesta stelt dat onderwijs altijd drie doelen dient: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Bij kwalificatie draait het om het opdoen van kennis en vaardigheden die je in je latere leven nodig hebt. Socialisatie is de vorming tot lid van een gemeenschap, het overnemen van bestaande normen en waarden. Bij persoonsvorming draait het juist om de persoonlijke vorming tot een zelfstandig, verantwoordelijk en kritisch individu. De Optimus scholen hebben de taak om op deze drie domeinen de ontwikkeling van leerlingen te versterken.

Onze ambities worden gevoed door een verlangen om vorm te geven aan het best denkbare onderwijs voor onze leerlingen. Die vorm mag er op elke school anders uitzien, zolang het maar getuigt van dezelfde bezieling, dezelfde drijfveren. We zijn niet alleen van goede wil, we tonen ook daadkracht. Het verhaal dat we samen uitdragen, leven we voor in de ideeën die we ontwikkelen, de inspiratie die we met elkaar delen en de initiatieven die we ondernemen. Eén ding is zeker, om beweging en vernieuwing te creëren, is moed nodig. De moed om te blijven leren, om je kwetsbaar op te stellen, om fouten te maken, om te vallen en weer op te staan. Met dit koersplan geven we beelden om Optimus als lerende organisatie in alle opzichten te versterken. Daarbij erkennen we dat leren altijd ontstaat vanuit relatie, autonomie en competentie.

We verwezenlijken onze ambities als we beseffen dat:

- Vernieuwingskracht overal aanwezig is
- Motivatie en verlangen voorwaarde zijn om beweging te stimuleren
- Experimenteren en leren noodzakelijk zijn
- Medewerkers zichzelf en elkaar ontwikkelen en veranderen
- Vooruitgang vraagt om resultaten en waardering

Tot slot danken wij de kinderen, de ouders, de Optimus collega's en alle andere betrokkenen die bijgedragen hebben aan de ontwikkeling van dit koersplan voor hun bevlogenheid en inbreng.

College van Bestuur Optimus Primair Onderwijs,
Harrie van de Ven en Michel van den Berg

Over Optimus

Optimus primair onderwijs bestaat uit 31 basisscholen. De scholen liggen in het verspreidingsgebied Oss, Grave, Cuijk, Boxmeer en Landerd. Bij Optimus werken in 2016 ruim 550 medewerkers die onderwijs verzorgen voor circa 5000 leerlingen. De scholen van Optimus verschillen van elkaar qua omvang en schoolconcept. Sommige scholen liggen in

wijken van grotere plaatsen en andere scholen zijn de enige school in een klein dorp. De omvang van de scholen varieert tussen de 50 en 520 leerlingen.

Voor meer informatie zie: www.optimusonderwijs.nl.

'Eerst hadden we het gevoel dat we alles uit de kast moesten halen om de kinderen te laten leren. Nu we het kind anders betrekken bij zijn eigen leerproces, lijkt het kind meer op 'aan' te staan wat betreft zijn eigen ontwikkeling. Dat werkt stimulerend voor de kinderen en ook voor de leraren.'

Jack Daalmans (directeur Waai)

ONZE IDENTITEIT

Kernopdracht

We begeleiden kinderen in hun ontwikkeling tot gelukkige, zelfstandige en kritische wereldburgers, die vanuit tolerantie en respect in verbinding staan met anderen en zo bijdragen aan een duurzame samenleving. We zorgen er met hen voor dat ze beschikken over de benodigde kennis, sociale en culturele vaardigheden en een eigen moreel kompas.

'Wij geloven erin dat alle kinderen het recht hebben om maximaal profijt te hebben van onderwijs, hun eigen talenten en persoonlijkheid te ontwikkelen om volwaardig en gelukkig te participeren en te blijven leren in een verbonden en dynamische wereld.'

HIER GAAN WIJ VOOR: LEREN LEREN, LEREN LEVEN, LEREN SAMENLEVEN

Op zoek naar betekenisvolle verbindingen

Onze wereld is constant in beweging en de uitdagingen waarmee we worstelen zijn talrijk. Niemand weet wat de toekomst brengt, maar een paar conclusies mogen we wel trekken. We zullen zuinig met onze omgeving moeten omgaan, we hebben te maken met grote verschillen in omstandigheden en kansen, we hebben elkaar nodig om problemen op te lossen, samen weten we meer dan alleen, we hebben allemaal iets waar een ander iets aan heeft, we willen allemaal van betekenis zijn voor anderen en we streven allemaal naar geluk. We willen onze unieke persoonlijkheid uitdrukken en ons verbonden voelen, waarbij de zorg voor de ander steeds belangrijker wordt. We zien in dat de echte meerwaarde zit in de kracht van relaties, in zingeving, in persoonlijke groei, in delen. We willen kwaliteit van leven ervaren op meerdere niveaus. Werk en leren moet vooral betekenisvol zijn. We willen ons kunnen verbinden aan een hoger doel, in het besef dat we met elkaar beschikken over een collectieve creativiteit en zo waarde kunnen toevoegen aan de samenleving.

Toerusting voor het leven

De vraag is of het onderwijs van nu wel voldoende aansluit op wat jongvolwassenen van morgen nodig hebben. Niet alleen omdat beroepen veranderen, maar ook omdat complexe ontwikkelingen om andere antwoorden vragen. Onderwijs zal zich naast kennis en vaardigheden meer gaan richten op een bredere ontwikkeling van leerlingen. Wanneer zekerheden ontbreken en je geconfronteerd wordt met heftige turbulentie, komt het erop aan dat je het geheel van kennis, intuïtie, vaardigheden en vorming aan kunt boren. We willen leerlingen dan ook toerusten om zich voortdurend te blijven ontwikkelen qua denken, voelen, willen en doen. Het gaat om leren leren, leren leven en leren samenleven.

Onze kernwaarden

- Kwaliteit
- Ontwikkeling
- Resultaat
- Verantwoordelijkheid
- Verbondenheid
- Vertrouwen

DE OPTIMUS TOEKOMSTUITSPRAKEN ONZE BELOFTES AAN LEERLINGEN EN OUDERS

Vanuit onze waarden hebben we met elkaar 6 toekomstuitspraken geformuleerd, die aangeven waar we heen willen en waar we samen voor willen gaan. De toekomstuitspraken voeden het gesprek op onze scholen, met ouders, met leerlingen, met medewerkers en met onze maatschappelijke omgeving.

Toekomstuitspraken Optimus

1. Ieder kind wordt gezien en gehoord
2. Ontwikkeling vindt plaats in verbinding tussen kind, ouders en school
3. In een inspirerende omgeving is iedereen eigenaar van zijn leer- en ontwikkelproces
4. Iedere leraar van Optimus onderzoekt en ontwerpt onderwijs
5. Optimus ontwikkelt zich door tot een kennisintensieve lerende organisatie
6. Locaties van Optimus zijn zichtbaar verbonden met de omgeving

'We proberen er vooral voor te zorgen dat we het positieve gedrag van kinderen waarderen en hun daarvoor complimenten te geven. Je ziet dat ze daarvan groeien.'

Leerkracht Den Omgang

‘Als directeur vroeg ik me af hoe we met elkaar ambities konden verwezenlijken, zoals we die in de stichting hadden besproken. Na een studiedag over continu verbeteren, had een leraar bij terugkomst al een vertaalslag van die ambities gemaakt voor haar klas. Kleurrijk uitgewerkte doelen en klassenafspraken. Dit initiatief vormde de basis voor onze schoolambities en was voor mij het bewijs dat de mooiste ontwikkelingen vanuit eigenaarschap ontstaan.’

Hilde van Eldonk (directeur Regenboog Schaijk)

ONZE BELOFTES

1. Ieder kind wordt gezien en gehoord

We stemmen ons onderwijs af op persoonskenmerken en individuele behoeften van kinderen in hun leer- en ontwikkelproces. We doen recht aan de eigenheid van ieder kind en hebben oog voor verschillen. We werken zowel aan het versterken van kennis en vaardigheden (kwalificatie), aan bewustwording van gemeenschappelijke waarden en normen (socialisatie) als aan zelfvertrouwen, eigenwaarde en verantwoordelijkheidsgevoel voor jezelf en de ander (persoonsvorming). Werken aan brede talentontwikkeling hoort daar vanzelfsprekend bij.

2. Ontwikkeling vindt plaats in verbinding tussen kind, ouders en school

Ouders en school zijn samen verantwoordelijk voor de brede ontwikkeling van kinderen. De basis daarvoor ligt in de eigenheid van ieder kind. Een goede samenwerking tussen ouders, kinderen en professionals draagt bij aan succesvol leren en bepaalt mede de kwaliteit van de school. Kinderen leren en ontwikkelen binnen en buiten school. Ouders maken dan ook onlosmakelijk deel uit van het kennisnetwerk van de school. Vanuit een open dialoog benutten ouders en school elkaars expertise om het onderwijsleerproces van de kinderen en de ontwikkeling van de school vorm te geven.

3. In een inspirerende omgeving is iedereen eigenaar van zijn leer- en ontwikkelproces

Leerlingen en professionals zijn eigenaar van hun leer- en ontwikkelproces. Professionals bieden passende ondersteuning aan de leerlingen, zodat deze in staat zijn zelf de regie en verantwoordelijkheid te nemen over het eigen leren. We bieden een inspirerende en betekenisvolle leer-, werk- en ontwikkelomgeving, die stimuleert om te leren en ontdekken. Niet alleen voor leerlingen, maar ook voor professionals, ouders en andere betrokkenen. Leren doen we een leven lang, binnen en buiten, altijd en overal. Technologie met meerwaarde maakt onderdeel uit van onze inspirerende omgeving.

4. Iedere leraar onderzoekt en ontwerpt onderwijs

Vanuit deskundigheid en eigenaarschap weten de leraren van Optimus alle kinderen adequaat te begeleiden in hun leer- en ontwikkelproces. We weten wat werkt en wat

niet. En waarom dat zo is. Leraren weten hoe ze de leeromgeving kunnen inrichten en onderwijs kunnen ontwerpen, passend bij de leerdoelen van de leerlingen. Daarbij maken ze gebruik van gevarieerde materialen of bronnen. De leraar is zelf verantwoordelijk om samen met collega's passende leerarrangementen te ontwikkelen voor leerlingen. Iedereen binnen de Optimus organisatie draagt zichtbaar en merkbaar bij aan deze ontwikkeling en is dienstbaar aan het primaire proces.

5. **Optimus ontwikkelt zich door tot een kennisintensieve lerende organisatie.** Optimus werkt nauw samen met kennisinstellingen in HBO en WO. Kennis vergroten we ook door samenwerking met het bedrijfsleven. Medewerkers werken aan hun brede talentontwikkeling en wisselen kennis binnen en buiten de organisatie uit door middel van verbeterteams, netwerken, professionele leergemeenschappen en praktijkgestuurd leren. Goede reflectie en feedback vanuit de omgeving (collega's, externen) maken hier onderdeel van uit. Het leren is gericht op het primaire proces, waarbij Optimus nadrukkelijk innovatief leren en experimenteren faciliteert.

6. **Locaties van Optimus zijn zichtbaar verbonden met de omgeving**

Alle locaties van Optimus zijn als leeromgeving ingebed in dorp of wijk en werken vanuit lokale betrokkenheid samen met gemeenten, partners in de (jeugd)zorg en welzijn, bibliotheek, bedrijfsleven en verenigingen voor vrije tijd (bv. sport, toneel, muziek, dans, scouting). Optimus gelooft in de kracht van deze verbinding, omdat deze bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en tevens positief bijdraagt aan de leefbaarheid van dorpen en wijken. De totstandkoming van Integrale Kindcentra (IKC's) sluit hierop aan.

*We leren om goed met elkaar om te gaan, om niet meteen boos te worden op elkaar
en ook om zelfverzekerder te zijn.
Jasmijn, groep 8 De Regenboog*

De ongeletterden van de 21^e eeuw zullen niet degenen zijn die niet kunnen lezen of schrijven, maar degenen niet kunnen leren, afleren en her-leren (A. Toffler)

VAN BELOFTE NAAR VERWEZENLIJKING

Ieder resultaat begint met een idee, met een verlangen om vorm te geven aan een overtuiging of ideaalbeeld. In de komende jaren gaan we op alle niveaus in de organisatie gerichte initiatieven ontplooiën om onze beloftes waar te maken in de belangrijkste aandachtsgebieden: onderwijs, professioneel kapitaal, middelen en huisvesting en dialoog en verantwoording. In dit hoofdstuk beschrijven we telkens wat we per domein en per doelstelling belangrijk vinden en wat we daar in 2021 concreet van terug willen zien.

ONDERWIJS

A. We garanderen een stevige basis

We zorgen ervoor dat leerlingen een breed fundament krijgen, waarop ze verder kunnen bouwen in het vervolgonderwijs. Daarbij focussen we op 'Leren leren, leren leven, leren samenleven'. We richten ons op het versterken van basisvaardigheden en essentiële kennis om te kunnen functioneren in de maatschappij. Daartoe rekenen we niet alleen taal, lezen en rekenen, maar bijvoorbeeld ook informatievaardigheden, samenwerken, creatief denken en creatieve expressie en onderzoekend leren. We helpen kinderen om een positief zelfbeeld te ontwikkelen, om vertrouwen te hebben in hun eigen kunnen, om hun talenten te ontwikkelen en om oog te hebben voor anderen en in verbinding te staan met de omgeving.

Wat zien we in 2021?

- Op Optimusscholen werken we geïntegreerd en zichtbaar aan kwalificatie, persoonsvorming en socialisatie.
- We leggen horizontale verantwoording af over de opbrengsten op de doeldomeinen kwalificatie, persoonsvorming en socialisatie.
- Alle scholen halen voldoende opbrengsten op de kerndoelen.
- Het percentage Optimusscholen dat scoort boven de bovengrens van de inspectie ligt op of boven het landelijk gemiddelde.
- Alle kinderen laten voldoende vaardigheidsgroei zien.
- Alle scholen bieden een breed pakket aan leerlingen om talentontwikkeling te stimuleren; scholen kunnen daarbij accenten leggen.
- Kinderen laten zien wat zij kennen en kunnen (bijvoorbeeld via een portfolio).
- Alle scholen werken in nauwe samenwerking met de omgeving aantoonbaar aan burgerschap.
- Het leesniveau is aantoonbaar verbeterd.
- Op elke school vindt onderzoekend en ontwerpnd leren plaats, waarbij kinderen hun eigen onderzoeksvragen stellen.

B. We garanderen een doorlopende ontwikkeling van 0-14 jaar

Onder het motto 'it takes a village to raise a child', werkt Optimus nauw samen met ketenpartners aan een optimale leer- en ontwikkelingsomgeving van kinderen, afgestemd op hun behoeften. Dat kunnen Integrale Kindcentra zijn, maar ook gemeenten, verenigingen, culturele instellingen en het voortgezet onderwijs.

Wat zien we in 2021?

- Elke school werkt vanuit een gezamenlijk met de partners ontwikkelde visie aan een ononderbroken ontwikkeling van kinderen van 0-14 jaar.
- Leerlingen en ouders ervaren deze doorlopende ontwikkeling van 0 jaar tot en met de aansluiting op het voortgezet onderwijs.

C. We versterken het eigenaarschap van leerlingen

We willen bereiken dat leerlingen steeds meer eigenaar zijn van hun leer- en ontwikkelproces. Leerlingen willen ervaren dat ze iets kunnen (competentie), dat ze onderdeel uitmaken van een groep (relatie) en dat ze zelf sturing kunnen geven aan hun leven (autonomie). Datzelfde geldt overigens in gelijke mate voor de professionals in onze organisatie.

Voor het leren zijn de zogenoemde executieve vaardigheden heel belangrijk. Dat wil zeggen dat kinderen zaken kunnen onthouden en reproduceren, dat ze impulsen kunnen onderdrukken, dat ze doelen kunnen bepalen, zichzelf op koers kunnen houden en hun aandacht kunnen richten en vasthouden. Kinderen die beseffen dat ze dit zelf in de hand hebben (eigenaarschap voelen), blijken effectiever in leren. Eigenaarschap hangt samen met de domeinen autonomie, motivatie, zelfsturing, executieve functies, metacognitie en samenwerken.

Wat zien we in 2021?

- Competentie, verbondenheid en autonomie zijn onderdeel van het onderwijsleerproces.
- Leraren hebben kennis van de ontwikkeling van eigenaarschap bij leerlingen en weten op welke wijze ze dat kunnen stimuleren.
- Optimus werkt samen met kennispartners aan het vergroten van kennis over executieve vaardigheden bij kinderen.
- Optimus ondersteunt leraren bij hun professionalisering op het vlak van eigenaarschap bij kinderen.
- Leerlingen laten een aantoonbare ontwikkeling zien op de domeinen: autonomie, motivatie, zelfsturing, executieve en metacognitieve vaardigheden (leren leren) en samenwerken.
- Binnen de totale organisatie van Optimus is eigenaarschap van de professionals op de gewenste wijze vorm gegeven.

D. We maken het Onderwijs Passend

We zien het als onze opdracht om leren en ontwikkelen van kinderen zo thuisnabij mogelijk te realiseren. Door het creëren van samenwerking tussen nabijgelegen scholen (subregio), leggen we zo thuisnabij mogelijk verbinding met de gewenste expertise en mogelijkheden (bijvoorbeeld hoogbegaafdheid, gedrag). Van daaruit treffen we voorzieningen die voor kinderen nodig zijn (bijvoorbeeld peer-contact). Uiteraard geven we dit vorm in nauwe afstemming met kinderen, ouders en professionals.

Wat zien we in 2021?

- Scholen vormen met elkaar een subregio in het kader van passend onderwijs en vormen met elkaar een dekkend netwerk van expertise en voorzieningen.
- Voor hoogbegaafde leerlingen is een kwalitatief goed aanbod op reguliere scholen gerealiseerd en is peercontact in de subregio gerealiseerd.

- De SBO's hebben een passende positie ten opzichte van de subregio's ingenomen: zowel wat betreft vorm, inhoud als organisatie.
- De huidige, aparte voorziening voor hoogbegaafden, de Leonardo groepen, is doorontwikkeld.

E. We maken het onderwijs toekomstgericht

ICT-geletterdheid is voorwaarde voor jongeren om zich te kunnen ontwikkelen tot netwerkers in onze kennismaatschappij. Om ervoor te zorgen dat leerlingen optimaal kunnen blijven functioneren in onze digitale maatschappij, hebben we de opdracht om vaardigheden te versterken die in de 21ste eeuw onmisbaar zijn. Naast de basisvaardigheden rekenen en taal gaat het dan onder andere om creatief en kritisch denken, probleemoplossend denken en computational thinking. SLO en Kennisnet hebben in 2016 een nieuw model ontwikkeld waarin 11 toekomstgerichte vaardigheden worden onderscheiden.

'We werken met kernconcepten volgens critical skills. Kinderen werken aan een project op basis van een leervraag.' Leerkracht Sint Jozef

Om toekomstgericht onderwijs te kunnen realiseren is een verandering nodig binnen de scholen en bij de mensen die binnen de scholen werken. Het vereist naast investeren in ICT ook een omslag in het denken en andere didactische werkvormen. De taken van de scholen komen veel meer te liggen op het terrein van het leren verwerven en verwerken van informatie. Vanuit deze gedachten kiest Optimus bewust voor deelname aan iXperium¹.

Wat zien we in 2021?

- Elke medewerker binnen Optimus kent de inhoud van de 21^e eeuwse vaardigheden en weet deze toe te passen in haar lessen. Het repertoire van de leraar is daartoe vergroot.
- In de scholen is onderwijs met betrekking tot mediawijsheid, informatievaardigheden en computational thinking zichtbaar. Kinderen snappen waarom 'devices' doen wat ze doen. Ze kunnen in eenvoudige processen verschillende stappen onderscheiden en hebben ervaring opgedaan met onderwerpen als programmeren en coderen. Kinderen zijn zich bewust van hun eigen rol online.
- De leraar beschikt over de digitale basisvaardigheden om ict in het onderwijs effectief in te zetten in lessituaties én in de onderwijsorganisatie en om zich nieuwe ict toepassingen snel eigen te maken. De leraar voelt zich competent en is voldoende ict-geletterd.
- Met behulp van optimale inzet van ict doen we in ons onderwijsaanbod recht aan verschillen in talenten en ontwikkelingsbehoeften van leerlingen.
- Door deelname aan het iXperium wordt gewerkt aan een gedeelde innovatie- en onderzoeksagenda met de lerarenopleiding en betrokken scholen.

¹ Het iXperium/Centre of Expertise Leren met ict is een samenwerkingsverband van de lerarenopleidingen en het Kenniscentrum Kwaliteit van Leren van de HAN met het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in de regio rond Arnhem en Nijmegen. De samenwerking richt zich op onderwijs dat beter recht doet aan verschillen tussen leerlingen met behulp van ict en op het opleiden van ict-geletterde jongeren. De focus ligt hierbij op het opleiden, professionaliseren en faciliteren van leraren in een duurzame verbinding tussen werkveld, opleiding en onderzoek.

'Geef kinderen de kans om hun verhaal te vertellen, om te weten dat anderen luisteren en betrokken zijn en om te geloven dat er in de toekomst geweldige dingen kunnen gebeuren, zelfs als dat in het heden niet voor de hand ligt'.

Maurice J. Elias, hoogleraar en directeur van het Social Emotional Learning Lab, afdeling Psychologie, Rutgers University (VS)

‘Wij zijn nieuwsgierig, staan open voor vernieuwing en stimuleren experiment. Dat vraagt om het balanceren tussen loslaten en controle, beseffen dat bij vrijheid ook afspraken horen.’

Paula Visser (directeur Bakelgeert)

PROFESSIONEEL KAPITAAL

A. We versterken een lerende houding en stimuleren onderzoek

Uit onderzoek blijkt dat de meest effectieve scholen lerende organisaties zijn. **Medewerkers** in een lerende organisatie zijn gemotiveerder, energiever en durven meer. Daarnaast beschikken deze medewerkers over grotere reflectieve vaardigheden, waardoor ze beter in staat zijn kritisch en opbouwend naar hun lespraktijk te kijken en te onderzoeken wat ze kunnen verbeteren.

In een lerende school zijn ook **leerlingen** meer betrokken, ze tonen meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces en ze voelen zich echt gehoord. De leerlingen kunnen in deze scholen actief meedenken en zien leraren nieuwe dingen uitproberen om de lessen aantrekkelijker en meer betekenisvol te maken. Dat werkt positief op hun motivatie en taakhouding.

Een lerende organisatie betreft ook de **ouders** intensief bij de ontwikkeling van kind en school. Dit maakt dat ouders meedenken en positiever staan tegenover de school.

Wat zien we in 2021?

- Leren van en met elkaar is zichtbaar binnen de organisatie in verschillende vormen en op verschillende niveaus, in netwerken, in projecten en in Professionele Leergemeenschappen (PLG's).
- Medewerkers leren continu in en van de dagelijkse praktijk.
- Teams verbeteren met behulp van toepassingsgericht onderzoek systematisch de eigen praktijk.
- Optimus heeft een duurzame samenwerkingsrelatie met kennis- en onderzoeksinstituten die werkzaam zijn in de regio. Dat uit zich onder andere in een jaarlijkse onderzoeksagenda.
- Vanuit innovatietrajecten binnen Optimus is er een aanbod binnen de Optimus Academie/netwerken.
- Innovatietrajecten zijn een vanzelfsprekend onderdeel van de dagelijkse praktijk in de scholen en binnen Optimus.
- Leraren en schoolleiders onderzoeken de praktijk van collega-scholen.
- Binnen Optimus zijn de vaardigheden geven en ontvangen van feedback verbeterd.
- Er is sprake van nauwe samenwerking met de Pabo en uitbreiding van het aantal opleidingsscholen.
- Bestuurders van Optimus werken in professionele leergemeenschappen met collega-bestuurders.

B. We zorgen dat leraren en schoolleiders het verschil kunnen maken

Om onze ambities te verwezenlijken, hebben we positieve en bevoegde leraren nodig die in staat zijn om het grote geheel te overzien, die hun kennis en vaardigheden voortdurend versterken, die trots en ambitieus zijn en die durven te experimenteren. Positieve en

bevlogen leraren hebben niet alleen meer arbeidsvreugde en vitaliteit, maar hebben ook een positieve invloed op het welbevinden en de prestaties van leerlingen. Leraren die bewust afstemmen op wat de groep/de leerling nodig heeft, weten de beschikbare leertijd te verdelen tussen de vereiste basisvaardigheden, aandacht voor persoonsvorming en maatschappelijk bewustzijn. Even belangrijk voor de resultaten van leerlingen en de brede opbrengsten van de school, is de schoolleider. Die stimuleert de betrokkenheid, het eigenaarschap en de professionele ontwikkeling van het team en werkt samen met de leraren aan het optimaliseren van het onderwijs in de klassen.

Wat zien we in 2021?

- Leraren van Optimus werken vanuit een helicopterview en een onderzoekende houding.
- Meer leraren dan in 2016 werken met een aanstelling vanaf LB-niveau.
- Leraren van Optimus zijn voor betrokkenen merkbaar trots, ambitieus en bevlogen.
- Tenminste 25% van de leraren heeft een master.
- Tenminste 75% van de schoolleiders heeft een master.
- Onderwijskundig leiderschap is de kern van het schoolleiderschap bij Optimus.
- Backoffice systemen zijn zo ingericht dat de schoolleider ook daadwerkelijk in staat is om tijd en energie te steken in onderwijskundig leiderschap ten behoeve van de primaire processen.
- Optimus heeft de indicatoren voor adequaat onderwijskundig leiderschap samen met de schoolleiders en externe experts vastgesteld.
- De ontwikkeling van het onderwijskundig leiderschap van iedere schoolleider wordt zichtbaar gemaakt middels 360 graden feedback in de teams en peerchecks.
- Optimus focust op onderwijskundig leiderschap en het College van Bestuur toont de benodigde capaciteiten en gerichtheid om het onderwijskundig leiderschap vorm te geven.

'De kinderen starten elk kernconcept met de vraag: wat weet je, wat wil je leren, hoe ga je leren. Je merkt dat kinderen door deze aanpak heel zelfverzekerd worden.' (Ouder de Kreek'l)

C. We maken optimaal gebruik van het talent van onze professionals

We bekijken hoe de beschikbare kennis en vaardigheden van onze medewerkers beter en productiever ingezet kunnen worden. Als medewerkers zoveel mogelijk taken hebben die passen bij hun sterke punten zal hun werkplezier toenemen en zullen de prestaties verbeteren. Naast de andere cruciale talenten zullen we vooral leidinggevende talenten binnen de organisatie extra aandacht geven. Nieuwe medewerkers en talentvolle invallers begeleiden we structureel en in alle fasen: start- basis- en vakbekwaam en excellent.

Wat zien we in 2021?

- Er is een beleidskader 'Talent' ontwikkeld en in werking.
- Medewerkers zijn zich bewust van hun talenten.
- We hebben inzicht in welke talenten we in huis hebben.
- We benutten structureel de talenten in de groep, op school en op organisatieniveau.
- Er is bepaald welke functies en talenten cruciaal zijn op de langere termijn.
- Er zijn (interne) opleidingsprogramma's voor cruciale functies.
- Er is een grotere diversiteit te zien onder het onderwijzend personeel.
- Optimus begeleidt nieuwe medewerkers structureel in hun ontwikkeling.

- Optimus bindt talentvolle invallers door hen te begeleiden en gebruik te laten maken van de Optimus Academie.

D. We stimuleren veerkrachtig en betekenisvol werken

Aangezien zelfsturing en zelforganisatie steeds belangrijker worden, gaan we meer werk maken van gezondheidsmanagement. Dat wil zeggen dat we gezondheid benaderen vanuit meerdere invalshoeken, die samenhangen met vitaliteit: fysiek, mentaal, sociaal, zingeving, kwaliteit van leven en geluk en dagelijks functioneren. Een vitale leraar heeft meer veerkracht en ervaart haar werk als betekenisvoller dan gemiddeld. Om talenten en passies optimaal te kunnen benutten, is het zaak om op meerdere niveaus voor de juiste omstandigheden te zorgen. Qua gezondheid, competenties, waarden en ambities en werk-privé balans.

‘Leerlingen en leraren geven een impuls aan hun ontwikkeling als ze ruimte krijgen om zelf beslissingen te nemen en als ze vanuit nieuwsgierigheid tot nieuwe inzichten komen.’

Wim Spijkerboer (directeur St. Lambertus)

Daarnaast hanteren we het Huis van Werkvermogen (zie illustratie). Om de duurzame inzetbaarheid optimaal te bevorderen is iedere verdieping van belang en alle verdiepingen dienen aan bod te komen.

Wat zien we in 2021?

- Het Huis van Werkvermogen wordt minimaal 1 keer per jaar besproken (individueel in de gesprekkencyclus of met het team).
- Medewerkers vullen minimaal 1x per 2 jaar de positieve gezondheidslijst in en gaan daarover in gesprek.
- Iedereen is eigenaar van zijn/haar eigen huis, waardoor veerkracht toeneemt.
- Het ziekteverzuim ligt onder het landelijk PO-gemiddelde.
- De planlast voor leraar en schoolleider is onderzocht en meer in balans.

E. We leren van en met elkaar op een interactief leerplein

Vanuit onze ambitie om continu leren en ontwikkelen te stimuleren, nodigen we medewerkers uit om hun kennis, ervaringen en inzichten te delen op een online platform, waar ze elkaar virtueel kunnen ontmoeten. Dit leerplein biedt een helder aanbod en brengt talenten met elkaar in contact. Bovendien beschouwen we dit leerplein als proeftuin voor

blended learning en als omgeving waarin professionals de ruimte krijgen om te experimenteren en met elkaar innovatief onderwijs te ontwerpen.

Wat zien we in 2021?

- De Optimus Academie is geëvolueerd tot hét interactieve leerplein waar medewerkers kennis uitwisselen en elkaar ontmoeten.
- Iedereen voelt zich eigenaar van zijn eigen leer- en ontwikkelproces en is aantoonbaar continu in ontwikkeling.
- Alle leraren zijn ingeschreven in het lerarenregister.
- Alle schoolleiders staan ingeschreven in het schoolleidersregister.
- Het professionaliseren van schoolleiders kent verschillende vormen

'Hoopvolle leraren zijn zelfverzekerd en optimistisch, stellen uitdagende doelen voor zichzelf en vinden allerlei manieren om die te bereiken. Ze gebruiken goede strategieën om problemen op te lossen en fungeren als rolmodel voor leerlingen. Hoopvolle leraren geloven in hun leerlingen en zorgen ervoor dat zij zich beter voelen en betere resultaten bereiken'.

Polona Gradisek, PhD leraar faculteit Pedagogie Universiteit Ljubljana (Slovenië)

*Whatever you believe about yourself on the inside, you will manifest on the outside
(Krishnamurti)*

MIDDELEN EN HUISVESTING

A. We borgen financiële continuïteit

We voeren een verantwoord en solide financieel beleid, waarbij we middelen optimaal inzetten voor het verhogen van de onderwijskwaliteit en we tegelijkertijd de risico's in de organisatie voldoende afdekken. Om de strategische doelen in het Koersplan op de lange en korte termijn te borgen, moeten de scholen de middelen die zij ontvangen, inzetten in lijn met dit Koersplan.

Wat zien we in 2021?

- Stichting Optimus blijft een financieel solide organisatie. De organisatie kent een landelijk normgebonden liquiditeitspositie en eigen vermogenspositie.

B. Onze schoolgebouwen zijn duurzaam en uitnodigend

De schoolgebouwen van Optimus vormen het visitekaartje voor (potentiële) ouders. Onze gebouwen zijn modern en veilig. De inrichting en de uitstraling wijzen op kwaliteit en professionaliteit en zijn in lijn met de onderwijskundige visie van de school. Dat geldt ook voor het schoolplein en de omgeving van de school. Schoolgebouwen zijn zoveel mogelijk aangepast aan de eisen van de toekomst met goede leer- en werkomstandigheden. De invloed van Optimus op sommige gebouwen is beperkt, aangezien het economisch eigendom van de gebouwen niet bij Optimus ligt.

Wat zien we in 2021?

1. Alle schoolgebouwen van Stichting Optimus en de schoolomgeving hebben een duurzame uitstraling:

- Stichting Optimus staat garant voor goed onderhoud en verzorgde schoolgebouwen en schoolomgevingen.
- Alle schoolgebouwen van Stichting Optimus zijn veilig en voor kinderen aansprekend ingericht.
- Het binnenklimaat en de hygiëne in de klaslokalen is op peil.
- Alle scholen zijn zuinig met energie en gericht op duurzaamheid.

2. Stichting Optimus heeft een evenwichtig scholenbestand:

- De multifunctionele accommodaties zijn geëvalueerd en er zijn verbeteracties voorgesteld.
- Stichting Optimus ontwikkelt een adequaat en strategisch huisvestingsbeleid.

‘Wat ik fijn vind is dat kinderen leren zelfstandig te zijn, maar ook om hulp te vragen als ze dat nodig hebben.’

Karin (ouder De Ester)

DIALOOG EN VERANTWOORDING

A. We betrekken partners actief bij ons onderwijs

Optimus legt verantwoording af aan de samenleving over de resultaten van haar inspanningen, de meerwaarde die onze scholen bieden voor de ontwikkeling van leerlingen. Om het beste onderwijs te kunnen realiseren werken onze scholen samen met partners, waaronder ouders en maatschappelijke organisaties. Optimus neemt initiatieven om deze partners te betrekken bij het onderwijs met als doel de ontwikkeling van leerlingen te versterken. Door bedrijven en instellingen uit de directe leefomgeving uit te nodigen om bij te dragen aan het onderwijs, halen we de wereld de klas in, waardoor leren betekenisvoller wordt en de motivatie van leerlingen toeneemt.

Wat zien we in 2021?

- De ouders zijn tevreden over de school.
- De ouders ervaren dat de school hen beschouwt als partner.
- De (keten)partners zijn tevreden over de samenwerking met Optimus.
- Elke school onderhoudt structurele en aantoonbare relaties met verschillende partners uit de omgeving ten behoeve van de ontwikkeling van de kinderen en onderwijsuitvoering.
- De belanghebbenden zijn tevreden hoe Optimus zich verantwoordt voor het beleid en de onderwijsopbrengsten.
- De sterke punten van Optimus zijn herkenbaar voor ouders en stakeholders.
- Iedere school van Optimus betreft kinderen bij het ontwikkelen en evalueren van beleid.
- Het College van Bestuur legt jaarlijks aan kinderen van de scholen van Optimus verantwoording af over het gevoerde beleid en bespreekt de plannen voor de komende periode.

B. We activeren vernieuwing om wendbaar te blijven

Om optimaal aan te sluiten bij de behoeften en verwachtingen van de kinderen, hun ouders en de veranderende samenleving is het noodzakelijk om continu mogelijkheden te onderzoeken om het onderwijs te vernieuwen. Dat betekent andere vragen stellen, leren en experimenteren, feedback vragen en nieuwe initiatieven toetsen aan de omgeving.

‘Ik heb ervaren hoe je vanuit verschillen in opvatting juist tot samenwerking kunt komen. Dat vraagt écht luisteren en de wil om samen voor hetzelfde doel te gaan. Als je dat doet, krijg je er plezier en saamhorigheid voor terug.’

Stijntje van Esch (directeur Schelven)

‘Op onze Leerpleinen kunnen kinderen zelfstandig aan de slag op basis van hun leervragen.’

(Leerkracht De Vlasgaard)

Wat zien we in 2021?

- We zien vernieuwing op alle niveaus waarbij we nieuwe inzichten voor organisatieverandering benutten.
- We organiseren waar mogelijk efficiënter en effectiever.
- We onderzoeken samenwerkingsmogelijkheden met andere stichtingen om duurzaam hoogwaardig onderwijs in onze regio te garanderen.

C. We maken kwaliteit zichtbaar

We leggen verantwoording af over de geleverde kwaliteit op meerdere gebieden: de brede opbrengsten bij kinderen, de tevredenheid van ouders, kinderen en andere belanghebbenden, de kwaliteit van het professioneel handelen en de organisatie kwaliteit. We doen dat in periodieke gesprekken, met behulp van meetinstrumenten en via jaarverslagen.

Wat zien we in 2021?

- We gebruiken data uit gestandaardiseerde toetsen voor zelfevaluaties en learning analytics.
- We hanteren audits en peerchecks door Optimus collega's en externe collega's.
- We benutten inspectierapporten in het kader van bestaande bezoekcycli, maar ook op specifieke uitnodiging van de school.
- We werken toe naar een accreditatie van onze kwaliteitszorg en toezicht op instellingsniveau.

'Leraren hebben een grote invloed op de opvattingen van kinderen over hun eigen vermogens om doelen te bereiken en om te gaan met hindernissen die ze onderweg tegenkomen. Hoopvolle leerlingen doen het beter op school (hogere betrokkenheid en prestaties) en in het leven (hogere eigenwaarde en levenstevredenheid).'

Susana C. Marques en Shane Lopez, hoogleraren positieve psychologie Univerdidade do Porto.

WERKEN AAN WERELDONDERWIJS

De beleidsdoelstellingen zoals we die in dit koersplan hebben geformuleerd, zullen op iedere Optimusschool op eigen wijze verder worden uitgewerkt en gerealiseerd. De kaders zijn richtinggevend en geven ruimte voor eigen inkleuring door het team in afstemming met kinderen, ouders en andere belanghebbenden. Zoals het een lerende organisatie betaamt, kunnen de scholen rekenen op elkaars steun en zal ook de Optimusorganisatie waar mogelijk de gewenste beweging stimuleren. Dit alles met respect voor de onderlinge verschillen in tempo en intensiteit. Elke Optimusschool geeft op een unieke manier vorm aan Wereldonderwijs.

Ter afsluiting van dit koersplan nog een impressie hoe ons Wereldonderwijs eruit kan zien.

Wereldonderwijs!

Kinderen op Optimus scholen profiteren maximaal van het onderwijs
Ze worden gezien en gehoord, krijgen een passend aanbod
Ontwikkelen hun eigen talenten en persoonlijkheid
Groeien tot zelfbewuste jongeren, die zich verantwoordelijk en verbonden voelen

Onze leerlingen zijn positief en hoopvol over zichzelf en anderen
Versterken hun resultaten en vaardigheden dankzij het vertrouwen van leraren
Ze zijn mede-eigenaar van hun ontwikkeling, leren en ontdekken binnen en buiten school
Met de nieuwste technologieën, inspirerend en betekenisvol

In verbinding met ouders en partners werken we aan toekomstgericht onderwijs
Aan meerwaarde in de volle breedte, sterke basisvaardigheden, creativiteit, kritisch denken,
een onderzoekende houding en sociale vaardigheden
In een doorlopende ontwikkeling en met boeiende leerarrangementen

We laten zien wie we zijn en staan open voor verschillende meningen
Leren van en met elkaar in kennisnetwerken en leergemeenschappen
We versterken onze leer-kracht, omdat we durven te vernieuwen
Omdat we talent inzetten en blijven werken aan verbetering

We geloven in de kracht van verbinding, de energie die ontstaat uit gedeelde passie
De bevologenheid om voor al onze leerlingen het verschil te maken
Om leerlingen toe te rusten voor het leven, voor een wereld in verandering,
Een wereld waarin ze gelukkig zijn en bijdragen aan het geluk van anderen